En lek med livet?

Vi ungdommer tenker sjelden lengre enn til nesetippen når det gjelder de fleste ting, og bilkjøring er intet unntak. Dette vises godt i statistikken der ungdom er de som oftest er involvert i trafikkulykker med døden til følge! I tillegg så var Hedmark det fylket med flest dødsulykker i fjor, og dette vil ikke Hedmark Bygdeungdomslag finne seg i!

For å forebygge et slikt problem må man se på de underliggende årsakene. For det første er de fleste ungdommer korttenkte! Vi forstår ikke konsekvenser av ting, og liker å sprenge grenser! For det andre så har vi lite erfaring med bil og å takle ulike problemstillinger, men tror vi allikevel er supermenn. Og for det tredje har vi ungdommer et stort behov for å komme oss ut en lørdagskveld for å kose oss med diverse leskende drikker. Men da får vi et problem når vi skal hjem! Vi har ikke råd til taxi, og for de som ikke bor midt i byen kan vi heller ikke benytte oss av verken bein eller kollektivtrafikk. Da tyr vi til de hjelpemidlene vi har," ring en venn" eller "ta sjansen" .

Når vi så har sett på disse underliggende årsakene, kan vi finne forebyggende tiltak for at ungdommen skal slutte å leke med livet! Hedmark Bygdeungdomslag har kommet fram til at der er mange måter å forebygge dette på, og har aktivt gått inn for å jobbe med det dette året, ved å ha et tema: trafikk!

For det første må det jobbes med holdningene til oss unge. Vi må forstå hvor lett det kan gå veldig galt! Vi må skjønne, og utføre, de små tiltakene som skal til for at vi skal ha trygg trafikk, nemlig bilbelte, fart og edruelighet. Dette er en jobb, mener Hedmark BU, som kjøreskolene burde bli flinkere til! Det er kjøreskolene som har den kontakten med ferske sjåførene som er nødvendig for å fronte et slikt budskap. Kjøreopplæring kan også bidra til at de unge blir mer erfarne, men siden kjøreopplæringen er dyr og mange har lang vei til skolen er det få som får tatt de kjøretimene de egentlig trenger. Hvorfor er ikke kjøreopplæring et valgfag på skolen?

For det andre har Hedmark en ordning som kalles "Hjem for 75". Denne ordningen er, i teorien, genial for de som må hjem lørdagsnatta, men den har blitt altfor komplisert! Enklere, like regler ville gjort denne ordningen til en livredder!

Når vi til en forandring følger alle tips og regler; holder fartsgrensa og har på bilbelte, så plutselig løper en elg ut i veien foran oss. Dårlig standard på bil gjør at alle i bilen omkommer. Hva skal en gjøre da? Vi har jo ikke råd til noe bedre bil! Om vi har nok penger til bilen, så har vi ikke råd til alle kostnadene rundt. Bensinen er svindyr, forsikringen er ekstra dyr for oss og det er høye avgifter ellers. Hvordan skal noen som ikke bor i hjertet av betongen komme seg til jobb og skole trygt da?

Hedmark bygdeungdomslag lurer på om noen av dere politikere i Hedmark har en løsning? Vil det være mulig å være ung og litt dum, og allikevel kunne ferdes trygt i trafikken?

HEDMARK BYGDEUNGDOMSLAG
v/leder, Erik Krogrud

Kulturhusbygging

Et lyst hode i byen lanserte i sin tid den såkalte Shell-tomta som et passende sted for et nytt kulturhus i Hamar. Ideen fenget, fordi man ikke helt var fornøyd med kulturhuset på Utstillingsplassen – eller andre steder, – hvordan disse kunne "betjene" byens kultur.

Tydeligvis uten å utrede noe om rombehov, – likeså om et bygg på denne tomta kunne omfatte de aktiviteter som utøves i byen – eller, fastlegge en ramme for tiltaket innenfor kommunens økonomiske evne, – besluttet politikerne å utlyse en arkitektkonkurranse. De danske vinnerne kom fort tilbake og meddelte at Shell-tomta var for liten til formålet. Politikerne ga etter, uvitende som politikere måtte være, når det gjaldt et bygg av denne karakter og størrelse. Ytterligere to ganger kom arkitektene tilbake, før de var fornøyde. Da var det gitt plass til et bygg av dimensjoner – inklusive en høyblokk, – over to hele kvartaler og over en hel gatebredde i tillegg. Torggata ville bli stengt for all ettertid. Og det ble ikke stilt noe krav om at et meget verdifullt, i alles øyne et ganske nytt bibliotek, og med et stort helsesenter under samme tak, måtte søkes inkorporert i planen. For ikke å ødsle med et av byens store verdier.

På denne måten klarte arkitekten å skaffe seg et oppdrag 3–4 ganger større enn opprinnelig ment, og det uten at andre arkitekter fikk være med undervegs, på de nye premissene. De hadde skaffet seg et av Nordens for tiden feteste byggeoppdrag, og det uten konkurranse. Mens byggherren synes å ha latt alt passere uten å ha latt seg bistå av noen ekspertise. For, hvilken forutsetning har Hamar kommunes politikere for å vite – kunne bedømme – om denne arkitektens forslag/utkast ville være det riktigste og beste for byen?

Hva så med prosessen? Tross usikkerheten om avgjørelsen i denne store saken, er det allerede ansatt en byggeleder, og forberedelser ellers (i stort omfang?) synes allerede gjort. Dette som om avgjørelsen allerede er tatt: Kulturhus skal det bli. Kommunestyret skal bare få lov til å strø sand på?

Byens borgere vet ikke noe om hvilken veg det bærer når byggesaken skal avgjøres i kommunestyret allerede i slutten av juni. Fra opplysninger i media kan en med sikkerhet vite at BBL vil gå for bygging. Dette er deres flaggsak. Mens andre partier ikke klart har tilkjennegjort sine intensjoner. De fleste politiske partier har til nå ikke vist til noen klare standpunkt.

Det borgerne vet er at Hamar kommune ikke har opparbeidet noe fond til formålet, at økonomien er anstrengt på forhånd og at bare utgiftene til daglig drift og vedlikehold av dette enorme bygg, vil bli en meget stor belastning på de årlige budsjettene.

Innen en beslutning om bygging blir tatt må skattebetalerne ha krav på å få vite hva oppføring, drift og vedlikehold – og ikke minst renter og avdrag – for dette store bygget vil medføre, også i økt skatt på hver enkelt. Vi vet dessuten at innen bygget står ferdig vil lånerenten være økt, antakelig til det dobbelte av dagens nivå. Denne etter Hamars forhold meget store byggeregning – som ikke engang arkitekten kan ha full oversikt over enda – må betales. Hvor nærme 1 milliard vil byggeregningen komme på? For overskridelse på en arkitektberegning på et bygg som skal oppføres i kommunal regi, vil komme. All erfaring tilsier det, nevnes kan Briskebysaken, Svømmehallen og Rådhuset. Og det er ingen andre enn skattebetalerne som kan ta denne regningen. Noe tilskudd fra Staten er ennå ikke avklart, og Hamar står i kø sammen med 30 andre kommuner som søker om tilskudd til samme formål. Eventuelt bidrag fra Hedmark fylke blir bare som småpenger å regne, i denne sammenhengen.

For byens borgere – bare orientert av journalister – synes det å være sider ved dette prosjektet som krever avklaring, før politikerne på velgernes vegne skal kunne få avgi sine stemmer. Politikerne skal representere befolkningen når den endelig avgjørelsen skal tas. Det riktige i denne situasjonen må være å utsette avgjørelsen til etter valget, slik at partiene kan få vist publikum hvilken stilling de enkelte partier og politikere tar i denne saken.

Det er dette som er åpenhet, det er dette som er demokrati. Vi velgere og vårt representative demokrati, kan ikke og må ikke godta de vurderinger og den behandling som denne meget viktige saken synes å ha vært gjenstand for.

For ordens skyld: Vi er ikke imot kulturhus, men vi er i mot at det skal benyttes 600 mill. eller mer, når det byen trenger, bare er en scene/sal for teater og musikk, til en brøkdel av denne summen.

EINAR LANG-REE, PER IDAR MORKEN , ANDOR NORMANN, GORDON SILK, BJØRN KRISTEN ØRBÆK

Demokratisk debatt i 2011

Bjørn Kristen Ørbæk og Speakers' Corner, Åpent debattforum Hamar, inviterte til eit møte om sidemålet i skolen, fredag 27. mai. Møtet blei annonsert i lokalavisene, og det blei også utdelt flygeblad på ein del skolar. Her blei det altså tilsynelatande lagt opp til ein reell offentleg debatt. For å få plass til alle som ein rekna med skulle gå mann av huse for å delta i denne debatten, hadde ein lagt arrangementet til Festiviteten. Hovudarrangøren sjølv har i mange år skrive debattinnlegg om kor mange prosent av Noregs befolkning som meinte at sidemålet i skolen var eit alvorleg problem og at politikarane måtte gjere noko med denne "urettferdige tvangen" som så mange var utsette for.

Trass i massiv marknadsføring av dette arrangementet var det ikkje fleire enn ca. tjue personar som valde å vise seg på dette "debattmøtet", og møteleiaren sa fleire gonger tydeleg kor skuffa han var over dette. Så vidt eg kunne sjå, var det ikkje ein einaste elev på dette møtet. Dei som eventuelt måtte føle sidemålet i skolen som eit direkte problem, hadde tydelegvis ikkje så vondt at dei valde å gå til "legen" for å få ein mirakelkur denne fredagen.

Dei som var direkte inviterte til dette "opne" debattmøtet, var fire representantar som alle ville at sidemålet skulle bli valfritt i skolen. Trekkplasteret var den "kjende" språkprofessor Finn-Erik Vinje. Det er ikkje sikkert at ungdom i dag forbind noko med dette namnet. Det er heller ikkje sikkert at ungdom i dag forbind noko med organisasjonane Bokmålsforbundet, Riksmålsforbundet eller firmaet med det misvisande namnet "Nynorsk språkråd", som ein annan sidemålsmotstandar står bak.

Dersom ein reknar med møteleiaren, som var representant for Norsk språkforening, var det altså fire offisielle representantar som fekk argumentere mot sidemålet i skolen. I tillegg hadde ein invitert fylkespolitikarar for å høyre deira meining om dette temaet. Noregs mållag eller andre som har engasjert seg for ei reell likestilling av målformene, var ikkje inviterte til dette møtet. Men det var faktisk ikkje nok med det. Då leiaren for Noregs Mållag, som hadde teke turen frå Oslo for å delta på dette debattmøtet, spurde om ein kunne komme med spørsmål eller innlegg frå salen, kom det kontant tilbake frå møteleiaren at målfolket kunne få lov til å sitje i salen, men at ingen var interessert i kva dei hadde å seie, og at det ikkje blei aktuelt med spørsmål frå salen i det heile. Det var lett å sjå at dei fleste på scena og kanskje også i salen var einige i denne "politikken". Det var openbert heilt greitt at ein ikkje fekk høyre noko anna syn enn det som arrangøren var interessert i å få fram på dette "debattmøtet". Her sat det politikarar frå FrP, Høgre, KrF og Pensjonistpartiet og godtok premissane som var sette av arrangøren. Det var berre Ida Kristine Teien frå Sp og Erik Ringnes frå Venstre som tok eit standpunkt og uttrykte klart at dei var misnøgde med måten dei blei inviterte til dette møtet på, og at ikkje Mållaget fekk lagt fram sitt syn i denne debatten. Kanskje ikkje så overraskande var det også desse to partirepresentantane som snakka om mangfald og demokrati, mens dei andre var meir interessert i å harselere over nynorsken dei sjølve, ungane deira eller nokon dei kjende hadde vore "utsette" for. Møteleiaren gjorde elles det han kunne for å vise kva han meinte om synet til dei to politikarane som ikkje "passa inn" i "teateroppsetjinga" hans; for dette var teater frå ende til annan.

No kan ein jo godt vere ueinig om denne saka, og det er ikkje for ingenting at vi har mange ulike parti i dette landet med til dels svært ulike og motstridane standpunkt. Vi vil gjerne ha ulike meiningar om ting alt etter kva livssituasjon vi sjølve er i, og kva vi meiner er viktig i eit samfunn. Men uansett kva for ein politisk ståstad vi måtte ha, burde vi alle vere interesserte i og vere tente med å ha opne debattar om viktige samfunnsspørsmål der alle sider blir diskuterte. Dessverre var dette debattmøtet eit døme på korleis ein ikkje bør diskutere samfunnsspørsmål i eit demokrati. Spørsmålet om sidemålet er ikkje berre eit spørsmål om ein relativt liten del av norskfaget. Spørsmålet om sidemålet burde kanskje i større grad vere eit viktig tema i samfunnsfaget. Det er skremmande at våre folkevalde politikarar som var til stades på dette møtet, ikkje nekta å vere med på dette arrangementet (Ringnes gjorde faktisk eit tappert forsøk!). Ap og SV var ikkje representerte i debattpanelet, og det var altså heller ingen elevar på møtet. Kanskje dette var ein taus protest mot slike antidemokratiske "debattmøte"? Ein kan jo alltids drøyme…

JENS HAUGAN